

FEJÉR MEGYEI NAPLÓ

Előzetési árak:
1 évre 12 kor., 2 évre 6 kor., 4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felolós szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön, és szombatokon este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Széki-István-tér.
Egyes számok kaphatók: a dohányüzemekben.

Bizottsági tagválasztások.

A mi fiók-képviselő-választásaink, amelyek bizonyos rétegekben teljes szenvedelemmel és korteszerszűkökkel tombolnak — erre az évre tegnap lezáródtak.

A mi profetálásunk majdnem teljesen bevált. A különbség csupán az lett, hogy Vigyázó Imre kulturfőmérnök, egy szavazattal kisebbségben maradt Pap István földmivessel szemben.

A tegnapi választással bővebben csupán ebből az esetből kifolyólag óhajtok foglalkozni.

A város kormányzására nézve valami csodálatos felfogás uralkodik a polgárok lelkében. Akárhányszor halljuk az emberek szájából, hogy Fehérvár elmaradt város, por- és sárfészek, a mely a modern kulturától annyira van mint Makó Londontól. Mikor aztán arról van szó, hogy tessék segíteni, hiszen a város haladását emberek intézik, tessék olyan bizottsági tagokat választani, akiknek kenyerük a kulturmunka, akkor az intelligencia zsebre vágja a két kezét és pokoli flegmával, vagy piáne kárörömmel nézi, hogy a polgármester-hogyan kinlódik a város kátyubán evickelő szekerével.

A város milliókat szándékozik a következő pár évben kiadni a város haladásáért: vízvezetékre, csatornázásra, utcarendezésre, fásításra. Nem egy esztendőre, hanem századokra szóló munkát akarunk elvégezni. A szakértőinket összeszámolhatjuk egy kezünkön. Most arról lett volna szó, hogy egy olyan kiváló embert

válasszon meg a polgárság, a kinek az ezékekkel való foglalkozás a mindennapi kenyere, a kinek a munkáját, idejét és szakértelmét a szakosztályi üléséken tulontul igénybe vette volna a város közönsége, aki kénytelen lett volna ingyen és sokat dolgozni a közügyért — s a választó polgárok megválasztanak helyette egy egyszerű földmives embert.

Ne tessék engem félreérteni. Nem kicsinylem én le Pap István uramat. Elismerem, sőt vitatom, ha kell, hogy becsületes, tisztességes, józan, vallásos ember, a kinek ezen jelzőkhez árnyék nem fér. De most nem erről van szó, hanem arról, hogy a közügy kárára elvesztették egy olyan férfiú közreműködését, a ki erkölcsi és anyagi nyereség lett volna a városnak. Elhiszem, hogy Pap István igen ügyes ember az állattenyésztésben, a szántásban, stb., de ha a város jövőndő nagy alkotásairól leszen szó, versenyt fog hallgatni a többiekkel, a 98 százalékkal, a kik azokat a munkálatokat legfeljebb megértik, de irányítani nem tudják. Pap Istvánhoz hasonló kaliberű becsületes ember szászámra akadt Fehérvárott, de Vigyázó Imre csak egy van.

A jezsuiták óriási hatásának a titka abban rejlik, hogy minden embert ott alkalmaznak, a hol a tehetség legjobban érvényesülni tud. A filozofust nem foglalkoztatják gazdálkodással, hanem a katedrára ültetik. A szónokot nem teszik meg csillagásznak, hanem elküldik hittérítőnek. S a csillagászt sem erőltetik a tanítással,

hanem megszerzik neki a legjobb műszereket és alkalmat és időt adnak neki, hogy a tudását a tudomány érdekében értékesítse.

Ha választó polgárok a város érdekében gondoltak volna, Vigyázó Imrét legalább erre a pár esztendőre be kellett volna választani, a kinek a vízvezeték-készítése, a csatornázás olyan mindennapi munkája, mint a péknek a kenyérsütés. A függetlenségi kör megtette jelöléseit, pedig nagyon jól tudja, hogy a városházán legkevesebbet a politikával foglalkozunk s minden erőnek az elhanyagolt város előremozdításában kell koncentrálni. Látom a polgármestert, a ki 5 ember munkáját maga végzi. Csakugy számjuzhok a hozzáértő, dolgozni tudó és dolgozni akaró emberekért s akkor a rövidlátás szakember helyett egy becsületes szavazó numerust küld a segítségére.

A kalkulust megcsinálhatjuk. Vigyázó Imre nem vesztett semmit, sőt nyert, mert ingyen munkát, sok, nagyon sok időt és fejőrést hozott volna áldozatul a város javára. Itt marad addig, ameddig a miniszter jönnek látja s aztán megy szebb vidékre és siet elfeledni Fehérvár kinlódó haladását. Pap István se nyert semmit. Eddig se mozdította elő a város adminisztrációját s ezután se fogja előmozdítani, a nyeresége legfeljebb annyi lesz, hogy a rendőrfő ezután megstevegelik, ha meghal (ezt világért se kívánjuk neki) a rendőrök asszisztálnak a koporsója mellett s a városházán zászlót tűznek ki. A vesztes

Vörösmarty emlékezete.

Irta és a Vörösmarty-kör 1909. dec. 1-én tartott ünnepélyen felolvasta:

KELEMEN BÉLA, főorvóiskolai igazgató.

Látónivaló, Vörösmartyra egyáltalán nem talál Lombrosónak az az állítása, hogy a lángelmék többnyire irtóznak a társaságtól. Sőt azzal, hogy egyénisége szeretetreméltóságával a fővárosi társadalom különböző rétegeit egymással érintkezésbe hozta, valószínű missziót végzett. Az ő alkotásának tekinthetjük a *Nemzeti Kört*, mely a Sebestyén-téri Csiga-vendéglő vaosorázó asztaltársaságában nőtt ki s később mint *Pesti Kör*, majd mint *Ellenzéki Kör* hatalmas társadalmi tényező lett. Szépen mondja Jókai, hogy „irodalmunk feje, összetartó kapcsa, családtyja volt ő”. Talán az egy Kazinczyt kivéve nincs senki, ki bensőbb barátja, szivesebb tanácsadója és készségebb pártfogója lett volna a fiatalabb írói nemzedéknek, mint Vörösmarty. Hogy mennyit tett Petőfiért, mindenki tudja. A még kevésbé ismert ifjú költő első

versgyűjteményét az ő ajánlatára adta ki aláírás utján a főntebb említett Kör; az ő közbenjárására kapta meg a segédszerkesztői állást Vahot Imre „Pesti Divatlap“-jánál; s mikor a magyar Tyrtaeus a harmezőre indult, az ő gondoskodásába ajánlotta feleségét, kis fiát. Arany Jánosnak, a nagyszalontai notáriusnak, ő itélte oda a legelső köszörüt s kritikai megjegyzéseivel szárnyat adott becsvágyának. A fiatal Tompát a Népregek és népmondák megjelenése után rögtön barátságába fogadta, ami ezt annyira elragadta, hogy dicsőítő költeményt írt hozzá. Garay Jánosnak biztos kenyeret szerzett azzal, hogy báró Eötvös Józseffel kinevezette a budapesti egyetemre a magyar irodalom tanárává. Bajza verseinek első kiadását az akadémia nagy jutalmára ajánlotta s nem rajta mult, hogy el nem nyerhette.

De elég. Külön tanulmányt kellene írnom, ha mind el akarnám mondani, mennyit tett a korabeli írókért „Vörösmarty apánk” — ahogy Jókai találóan elnevezte. Nem sajnálta a fáradságot, nem restelte a kérést, ha valamelyik író-társa érdekéről volt szó. Mély nyomok jelölik költészetének hatását irodalmunk történetében, de, nem cse-

lyebbek azok az érdemei sem, melyeké személyes befolyásával szerzett.

Ő volt költőink sorában az első, ki műveivel az egész nemzethez és annak nem csupán egy osztályához tudott szólni. S hogy az irodalom tekintélyben, suljban gyarapodott a közönség szemében, abban is övé az orozslánrés. Örült, ha az utcán járó a vendéglőkben valami közönséges munkás vagy iparos-ember felismerte és köszönt neki. Az irodalom megbecsülését látta benne. Annál jobban bántotta, ha az ellenkezővel találkozott. Egyizban több fiatal íróval a nemzeti színház felé tartott. A Hatvani-utca másik oldalán Simonsich, az akkori igazgató haladt szintén, a színház irányában. Vörösmarty kalapot emelve, átköszönt neki: Tekintetes úr, jó estét! — Simonsich odapillantott, aztán anélkül hogy kalapját megérintette volna, ridegen így válaszolt: Szervusz! — Vörösmarty sohase köszönt neki többet. „E nemes lélek jegyzi meg az eset krónikása, Lanka Gusztáv, féltékeny volt nem a maga, hanem az irodalom tekintélyére.

Amily szivesen forgott nemcsak férfi, hanem női társaságban is, oly kevéssé szere-

Sövegjártó János

vaszon kereskedése

Székesfehérvár, Barátok épületében.
Nagy választék ág- és asztalneműekben,
színes és fehér barbatok stb.

olcsó, szabott árak mellett.

Mel lapunk 4 oldal.

00000683

egyedül a város, amely egy értékes munkaerőt kénytelen nélkülözni.

Tudom nagyon jól, hogy ezt én egyszerű emberrel nem tudom megérteni soha. Személyes sérelmet lát a mellőzésben. Tegnap is azzal akartak ellenélemezni, hogy a városnak a parcellázásnál szüksége lesz Pap Istvánra. Hiába vitatkoznám velük. Csupán az intelligens embereket akarom megróni, azokat, akik újra tucat-számra távolmaradtak a szavazástól, vagy pedig kárörvendve mulattak rajta, hogy a jóakarát ismét elakadt. Jól csak aztán egyet ne vindikálnak meg nekünk: a kritizálás jogát. Akkor inkább foglalkozzanak a hamuhintással. Azt is a fejükre. Mert ilyen politikával várost kormányozni nem lehet, így csak elkeseríthetik azokat, akik még dolgozni tudnak és akarnak, de az eredményes munkát egy-két embertől követelni legalább is nevetséges.

A legérdekesebb választás a Tóvárosban folyt le, a hol Csöppentzy Mihály dr., Winkler Nándor és Deutsch Aladár előktele alatt teljes rendben folyt a szavazás. Jegyzők voltak: Kékessy László és Salamon Károly. Az általános tippelés az volt, hogy a szavazatok szét fognak oszlani. Király Jánosnak, Kolman Jánosnak nagyobb pártot reméltek a vezérek. A vasutiak egy része Kolmann Jánosra adta a szavazatát, míg a másik rész Pap István körül csoportosult. A jelző az volt, hogy földmives helyébe csak földmivest lehet választani. Az egyetértés — szokás ellenére — gyönyörűen bevált. Csak három jelölt kapott szavazatot. A földmivesek, katolikusok és kálvinisták egyértelműleg Pap Istvánra adták a szavazatukat. Négy órakor lezárták a szavazást s az eredmény a következő volt:

Pap István 112,
Vigyázó Imre 111,
Kolman János 31.

Leszavazott összesen 254. A szavazók száma 556.

A Palotaváros óriási munkát fejtett ki. Ugyazóiván éjjel-nappal folyt a munka s a választási előkészületek a korcsmárosoknak főlértek egy közepes aratással.

tett a nyilvánosság előtt szerepelni. Sajátságos, hogy a magyar nyelvnek ez a szüve-rén ura. kinek szokásos az összes magyar költők közt, Aranyt és Petőfit sem véve ki, a leggazdagabb és legváltozatosabb, — zavarba eseti, ha nagyobb kör előtt beszélnie kellett. Tósztonyi, dikciójai csakúgy nem tudott, mint kártyázni meg táncolni. Ismeretes a székesfehérvári esete. Deák Ferenc-nél Kehidán töltött néhány napot s visszatérőben városunkban is kiszállt, ahol barátai bankettet rendeztek a tiszteletére. Felköszöntökben persze nem volt hiány. Végre feláll a költő, hogy köszönetet mondjon a figyelemért, de bizony belesült. Kínos szünet állt be, melynek aztán Boros Miska, a népszerű fehérvári poéta, ezzel a talpraesett megjegyzéssel szakította végét: „Ne bántsd Miska, csak a tele szekér akad meg!” — Egy más alkalommal — mint Berecz Károly feljegyezte — Deák Erdélybe utazott: közös jó barátjuk, Wesselényi Miklós látogatására. Kolozsvárott az ifjúság fátylasmenettel tisztelte meg őket. Deák után Vörösmartot is hallani kívánták. Végre előlép és annyit mond: „Nemes tanuló ifjúság! Én mindenben az előttem szólottéhoz csatlakozom.” Bizonyos, hogy ennél rövidebb dikciót Magyarországon még nem mondtak. A lelkes ifjúság azonban csöppet sem volt meglepve vele és csak annál jobban hallgatózott. Végre Deák mógatására a költő újra kilép az erkélyre és az ünnepélyes beszédben emelt hangon elkezd:

A választást Nagy Ignác, Tögl Gyula és Montskó Ferenc vezették. Jegyzők Námessy János és Vida István voltak. A választás itt is a legnagyobb rendben folyt le. A fiakerok ott álltak a szavazóhelyiség előtt, hogy minden percben rohanhassanak a még késő szavazatokért. Schnetzer Nándor pártja a legutóbbi választás 60 szavazata óta erősen megizmosodott s ha bizonyos taktikai hiba erős korteszésközött nem ad az ellenfelek kezébe, minden valószínűség szerint ő is győztesen került volna ki. De ez az eredmény bizton engedi reményleni, hogy a legközelebbi választáson Schnetzer Nándor győzni fog. Csodálatos erőt fejtett ki ismét Ilos István, egy fiatal, ambíciókkal telt korcsmáros most már másodszor.

A két megválasztott szívesen fogadja a képviselőtestület. Németh János régi, kipróbált hűségű tagja a közgyűlésnek, aki nemcsak állandó érdeklődésével, hanem értelmes munkájával is mindig megállta a helyét. Németh István pedig a városházán valóságos akvizícióként fogadják. A polgármester már ki is jelölte a helyét a számfelülvizsgáló bizottságban. Szeret is, tud is dolgozni. Amellett csupa agilitás, csupa érdeklődés, aki aglegényi múltában rövid idő alatt teljesen beledolgozza magát a város ügyeibe.

A szavazást 4 órakor zárták le. Az eredmény a következő:

Németh István 89.
Németh János 86.
Schnetzer Nándor 53.
Vanka Ferenc 38.
Ilos István 33.
Balog Ferenc 30.
Tiringer Ferenc 11.
Beke József 8.
Vass József dr. 1.
Vida Dezső 1.

Leszavazott összesen 249. A szavazók száma 460.

A legközelebbi általános választás 1910 decemberében lesz, a mikor Pap István újra választás alá kerül. Németh István és Németh János mandátuma 4 évre szól.

— Mikor én ideérkeztem... mikor én ide... igen, mikor én...

Itt aztán elakadt. Hosszas szünet állt be, mely csak akkor ért véget, mikor a közönségből valaki, aki a zavartan tetovázó költőt megsajnálta, éreos hangon rázendítette: Hazádnak rendezeljenél... Erre az egész tömeg egy szivvel-szájjal elénekelt a Szózat versszakait. A jelenet annyira meghatotta Vörösmartot, hogy az ének végeztével neki melegegde, néhány lelkes mondat-tal meg tudta köszöni az ünneplést.

Általában kevészavú embernek ismerték, ki csak bizalmas körben tudott felmelegedni. De szívesen felkereste a női társaságokat is, ahol gyengéd modorúért, megnyerő kedvességéért örömmel látták. Társalgásában sok költőiség volt, jóízű magyar őszinteséggel vegyítve. Az udvarlás azonban nem volt eloms s bizonyára igaz a van Lankának, hogy szivbeli rokonszenvéreől és érzelmeiről, menyasszonyát kivéve, komolyan egyetlen egy nő előtt se nyilatkozott. A kis Hubenaynó azonban — az idézett forrás szerint — mint Chivri Dianna annyira elbájolta, hogy megjelenése mindig édesen keserű mosolyt csalt ajkaira s ha társalgás közben említették, nagyot sóhajtott, kora hervadását pedig egy költeménnyel adta át az emlékezetnek.

Nem volt lobbanékony természeti s első szerelmének emlékét a tűnő évnek nem törölték ki szivéből. E szerelm bús története sokkal ismertebb, sem hogy részleteit

ÜJDONSAGOK.

— **Zichy-kabinet.** A politikai kombinációknak egy újabb fázisa volt, hogy Wekerle szerette volna Zichy János grófot megnyerni egy átmeneti kabinet alakítására. Az összes lapok a legmelegebben és legműködőbbben irtak Zichy János gróf egyéniségéről és nagy politikai tudásáról. Zichy János gróf azonban nem vállalkozott a politikai missióra. Helyes! — mi is azt tartjuk, hogy az ő kiváló egyénisége nem való kéményseprésre.

— **A Népakadémiában** a jövő vasárnapon d. u. 6 órakor **Lauschmann Gyula dr.**, vármegyénk nagytudású főorvosa tart előadást.

— **A kongregáció ünnepe.** A főgimnázium Mária-kongregációja ismét megnövekedett tagjaiban s folytatja, gyarapítja azt a szék munkát, amely az egész ifjúság szellemi és erkölcsi emelkedésében válik gyümölcsözővé. Ezek óta figyelemmel kísérjük a kongregáció áldásos működését s örömmel tapasztaljuk azt a sok lelki, szellemi hasznot, amely a kongregáció zajtalan, de az ifjú lelkek mélyén, az ifjúság nevelésében megbestülhetetlen működésében nyilvánul. Ujabbban különösen praktikus, szép eredményt működést fejt ki a kongregáció. Vita ülésenként honosított meg, amelyekben a szociális eszmék nyerek tiszta megvilágítást, szóval szociális nevelésben részesül az ifjúság. A kongregáció szelleme egyébként áldásosan hat ki az ifjúság tanulmányaira is. Jobb tehetséggel, nagyobb szorgalommal ifjak a kongregáció szellemében önként vállalkoznak arra, hogy gyengébb képességű kongregánstá társaiknak segítségére legyenek.

Ez az áldásos intézmény tegnap Szeplőteleken Fogantatás ünnepén tartotta meg felvételi ünnepségét. A szentkereszt-közönség a csiszterciák templomában. A templomi ünnepség, amelyben nagy közönség vett részt, d. e. 11 órakor kezdődött. A felvételi szertartást megelőzőleg **Károly Ignác** főgimn. tanár, a kongregáció disztagia gyöngyörű szent beszédét mondott ifjakhoz, figyelemzeve őket a kongregáció kötelességeire s arra a vallásos szellemre amelyet a Kongregációból magyukkal kell vinniük, ha az életben **boldogulni** akarnak.

A szent beszéd után voltak a lélekemelő felvételi szertartások, amelyeket Zalai Mihály igazgató végzett.

A kongregációba ez alkalommal a követ-

el kellene mondanom, 1817-től 1822-ig. Vörösmarty Pérczel Sándor házána nevelősködött Bonyhádon, melynek környékét Völgységnek nevezi a tolnai nép. Itt rajongó ifju szíve egész hevélvel megszerette tanítványainak egyik nővérét, az aranyhaju, kékszemű Etelkát. Eötös Károly tudni véli, hogy költőnk előzőr nem Etelkát, hanem ennek nénejeért, Krisztináért, egy vidám kedélyű, gyönyörű hajadonért epkedett, aki Peirásovits András görög-keleti vallásu uradalmi tisztnak lett felesége és korán özvegyesre jutott. De minthogy Eötös maga is elismeri, hogy Vörösmarty „oly sokáig” nem Krisztináért, hanem Etelkátért rajongott; fölősiages volna e kérdéssel (ha ugyan az) hosszasan foglalkozni. Nem is vehetjük komolyan az olyan érvet, hogy épen mivel a költő az Etelka nevet oly különös szeretettel örökölte meg a *Cserhalomban*: „már csak azért” sem valószínű, hogy imádoztját tényleg így hitták. Vörösmartyának számos levele s egyéb nyilatkozata kétségtelenné teszi, hogy első szerelme Pérczel Etelkát rajongta körül, aki utóbb Vojnicés Barnabáshoz ment nőül, de boldog lenni nem tudott. A szenvedést, melyet e néma viszony az ifjunak okozott, még a férfikor országos alkerei sem voltak képesek elmosni. De a fájdalomtól sajgó szíven, mint a sorszárt kagylóban, a költőszet oszilgó drágagyöngyvet születtek, melyek örök ékességel nemzeti irodalmunknak.

(Folyt. köv.)

kező ifjakat vették fel: VII. o. Jávor Jenő, VI. o. Gelszler István, Kozári György, Mészáros Gyula, V. o. Horváth László, Mauterer Ferenc, Pintér István, IV. o. Hermann Imre, Kasó Ferenc, Lechner Alajos, Valla Tibor, III. o. Angyán Ferenc, Bartuschek László, Denis Béla, Galambos József, Győri Béla, Hanny Imre, Hoffer István, Karl József, Kesserű Ferenc, Kulcsár Pál, Lehner János, Libál Imre, Linka József, Lukács László, Novák Béla, Oberrecht Károly.

— **Sorozatos felolvasások az Iparoskörben.** A Székesfehérvári Iparoskör nov. hóban tartott választmányi ülésén kimondott határozat folytán felkérte a helybeli Felső kereskedelmi iskola tanári karát, hogy tartana e a tél folyamán a kör helyiségében sorozatos felolvasást, amire az készséggel vállalkozott. Az első felolvasást f. hó 12-én (vasárnap) d. u. 5 órakor dr. Kerekes Lajos városi főjegyző, h. polgármester, kereskedelmi iskolai tanár tartja, melyre az érdeklődőket ez utón hívja meg az Iparoskör választmányja.

— **Gyászrovat.** Erdős József volt városi tanácsos, tegnap d. u. szünetes nélkül jobb létre szenvedett. A mosolygó képi keves óreg urat mindenki ismerte és szerette. Temetése pénteken d. u. fél 3 órakor lesz a Sas-utcai gyászházban. Egy kedve póta lélekre is váratlanul ráborult szemfedél. **Németh Lajos** ügyvédjelölt 30 éves korában rövid pár napi szünetes után tüdőgyulladásban meghalt. Őt is ismerte mindenki. Alacsony, pupos emberke volt, de a kinek gyenge testében erős, magasan szárnyaló lélek lakozott, hazafias verseit, időszaki és szerelmi költeményeit mindig szívesen olvasta a közönség. Lapunk hasábjain is többször közöltünk tőle érdekes dolgokat. Az érzékeny szívű póta, a mások vizsgálatója és lelkesítője most örökös pihenésre vonult a decemberi fagyos föld ölébe. Legyen pihenése csendes s váljanak valóra legszebb álmái! Temetése holnap d. u. 3 órakor lesz a Simor-utóbaól.

— **Iparosok értékelése.** Folyó hó 12-én vasárnap d. e. fél 11 órakor az iparkamarai választások ügyében történendő megbeszélés végett az ipartestületben értekezlet lesz.

— **A háziipari tanfolyam hétfőn nyitott meg s a kiállítások szerint sikeresen áll a népjólét szolgálatába.** Két helyen is csoportosulnak a tanfolyamra jelentkezők, mert annyian vánnak, hogy egy helyen elhelyezni őket lehetetlenség. Az egyik helyiség a sörház, amelyet a póttartályos katonák hazabocsátása után a város teljesen ingyen adott át a tanfolyam céljaira, a másik helyiség a legényegylet bőkezűségét dicséri. A tanfolyam hallgatóinak nagyobb fele a legényegylet helyiségeit vette igénybe. A tanfolyam felügyelővel Reé István városi főkapitányt, előadói tisztjével pedig Skultéty gazdasági szaktanárt bízták meg a miniszter. Sikertől azonfelül készülődni a miniszterrel a szükséges gépeket, továbbá 3000 korona segélyt. Ez a tanfolyam céljaira, a szükséges eszközökre felszerelésre fog fordítani. A tanfolyam előadásai reggel 8—12 óráig, d. u. 1 órától 6 ig tartanak, amely időközben a felfogadott előmunkások a gazdasági szaktanítóval együtt végzik a tanítás munkáját.

Az előadott szerszámok megmaradhatnak a munkások tulajdonában, de ha a munkás ügy kívánja, a megfelelő összegben be is váltják. Erődekes dolog, hogy a tanfolyam nemcsak hogy teljesen ingyenes a munkások számára, de még naponta 20 fillér jutalékban is részesülnek a tanfolyamra jelentkezők. Egy kis dohánnyra az is jó lesz. Az idén még, minthogy előre nem lehet látni a tanfolyam eredményét, sikerét, tömeges alárúsításra nem kerülhetnek a készített tárgyak. Az idei év csak a tanulás éve, jövőre azonban rendszeres kereskedői üzemet lehet létesíteni a háziiparral. Meg fog alakulni a háziipari szövetkezet, amely a rendszeres áron be fogja váltani a készített tárgyakat s a lehető legmagasabb áron üzembe fogja hozni a készletet. Szóval a háziipar téli kenyeret biztosít a munkásnak s nagyon is indokolt, hogy a tanfolyam minél több munkást ismerjessen meg a háziipar előnyeivel. Jelentkezni még most is lehet.

— **Alapítvány.** Néhai Grünfeld Gábor zármolyi bérő 800 koronás alapítványt tett, amelynek kamatait zármolyi özvegyek és árva élvezik. Az alapító levelet jóváhagyta a közgyűlés.

— **A vízvárosi templomra Zichy Lujza grófnőtől** Abbázából Bilkei Ferenchez az építő bizottság titkárához a következő adományok érkeztek:

Klotild kir. hercegnasszony	100 K
Széchenyi Viktor és neje	50
Wimpfen Siegfriedné grófnő	50
Zichy Ágost gróf	50
Szögyény Marich László	20
Szögyény Marich László leányai	10
Hadik Jánosné grófné	20
Özv. Baththyány Gézané grófné	20
Zichy Istvánné grófné	20
Zichy Mária grófnő	10
Zichy Fedora grófnő	10
Zichy Astra grófnő	10
Oberndorf Paula grófnő	10

Összeg 380 K

— **Közgyűlés.** A székesfehérvári korcsolyázó egyesület f. hó 12-én d. e. 11 órakor a Vörösmarty-Kör játékteremben közgyűlést tart.

— **Kalotaszeg házilpar kiállítás Székesfehérváron.** A holnapra a városunk közönségének alkalmá lesz, hogy egy szokatlanul kedves, intim és érdekes kiállításban találjon gyönyörködtető szórakozást, ami egyszerre mind hasznos tanulmányul is fog szolgálni.

A Bánfihunyad és Kolozsvár közt elterülő Kalotaszeg hegyvidéki községeinek szegénysorsu tiszta magyar lakosságát évtizedek óta kézi iparüzéssel keresel meg kenyérért. A férfiak butorokat, különféle irodai és szalonárgyakat faragnak tömör keményfából a legelkiismeretesebb gondossággal. Ezt a kézi foglalkozásukat valósággal a művészetig vitték, olyan csinos, tetszetős és gondosan elkészített minden egyes a kezük alól kikerülő tárgy. Amellett hamisítatlan tiszta magyar motívumos, amelyhez hasonlótl nemcsak Magyarország, de a világ egyetlen helyén sem állítanak elő. Ezeknek az ipartermékeknek értékesítésére Körösön iparpártoló szövetkezet alakult, amely a kész árukat az egyes iparüzőktől átveszi és azonnal kifizeti, hogy azok munkájukért a fenntartásukhoz szükséges keresetükre ne legyenek kénytelenek addig várni, amíg bevételt jelentkezik.

Ez a szövetkezet most Budapeseten központi telepet létesített és a fővárosban állandó háziipari kiállítást nyit meg a kalotaszegi kézi ipartermékekből. Elhatározta azt is, hogy az ország jelentékenyebb vidéki városaiban, így Székesfehérváron is vándor kiállítást rendez. Ezeket a kiállításokat nemcsak a köröszi szövetkezet háziipari cikkei, hanem a kalotaszegi nők bámulatos szép kézi himzései, a híres „kalotaszegi vartrottas”-ok is szerepelni fognak.

A tögyökeres magyar kézipart üzö lakosság megélhetését fogja előmozdítani mindenki, aki a hazai ipar emines pártfogásával ezt a kiállítást, melyet díjtalanul tekinthetnek meg, meglátogatja és a tetszetős, hasznos és meglepően olcsó művészi tárgyakból vásárol.

A kalotaszegi háziipar fejlesztése körül Tucsak Sándor dr. országgyűlési képviselő fáradozik lelkes buzgalommal. Neki köszönhetik a köröszi háziiparral foglalkozók az eddigi fényes eredményeket is. A kiállítást a budapesti telep igazgatója, Bokor Imre fogja vezetni.

— **A tabajdi gazdakör.** A tél folyamán a Széchenyi Szövetség büszködszaból Tabajdon gazdakör alakult, amely már kiűnően berendezve áll a közönség rendelkezésére, hogy ott a legszükségesebb közgazdasági ismereteket megszerze, s hogy gazdasági eszközök könnyebb, olcsóbb bezerzése által szolgálja a község gazdasági érdekeit. A tél folyamán az egyesületben ugyanezek a Széchenyi Szövetség közreműködésével előadások tartatnak a nép számára a gazdakörben az okszerű gazdálkodásról s egyéb népszerű dolgokról. A gazdakör különben a község képviselőtestületének bőkezűségéből jutott pompáshelyiséghez, amely a szocialis költségek magaslatára emelkedve 200 koronát szavazott meg a gazdakör létesítésére. Most érdekes népjóléti intézménynek vette meg alapját a már működő gazdakör. Felvetette az állatbiztosító szövetkezet eszméjét s úgy látszik a nép lelkesen felkarolta az eszmét. Az állatbiztosító szövetkezet célja az, hogy évenként fizetendő kisebb összeggel a gazda biztosítja állatait, vagyis az állatok elhullása

esetén a gazda a szövetkezettől megkapja elhullott állatainak árát. Tabajdon úgy alakultak a helyi viszonyok, hogy egy koronát kell fizetni egy marha után. Az érdekes intézményt nálunk illetékes köreik figyelmebe. Természetesen ezek az intézmények csak ott fognak talajt, ahol a helyi vezetőség felkarolja őket s teljes agilitással közremunkál érdekükben. Tabajdon a község érdek jegyője, Balog Gyula áll a gazdamozgalmak élén, az ő agilis, praktikus munkája nyomában aztán biztosítva van a szép eredmény.

— **Borzalmas szerencsétlenség.** Ercsai tudósítónk írja: Benkovics Mátyas ercsai földműves f. hó 6-án testvérei segítségével egy borral telt hordót eresztett le a pincébe. A hordó azonban kezűkből kicsuszott, a lépcsőkön sebesen legurult, az előtte álló Benkovics Mátyas elütötte, a rajta keresztül ment. A nehéz hordó Benkovics koponyáját borzalmasan összetörte, minek következtében azonnal meghalt.

Karácsonyra ifjúsági iratok, képeskönyvek, díszművek, levelepapírok, irókészeletek, földgömbök, jénypézd-és fizikai készületek stb. nagy választékban Klökner Péter udv. könyvkereskedésében Székesfehérvárott.

Fogzás.

Ne ijedjen meg, hanem adjon gyermekének egy kevés SCOTT-féle Emulsiót és vessen végett az álmatlan éjeknek. A könnyedség, amellyel ezután a fogak jönni fognak, meg fogja Önt lepni.

As Emulsió valószínűleg a SCOTT-féle módosított vajgyógyászat — a halászt — adja meg a legvalóságosabbat.

SCOTT-féle Emulsió

kellően emészthető formában tartalmazza éppen azokat az anyagokat, amelyek megkívántatnak fehér, egyenes és erős fogak növesztéshez.

A SCOTT-féle EMULSIO tisztaságát és erejét semmisen mulja felül. Ize a legkellemesebb.

A SCOTT-féle EMULSIO a legkiválóbb.

Egy eredeti üveg ára 2 k. 50 fillér.

Kapható minden gyógyszerárban.

— **Nines tűző.** A szegény ember réme, a tél, sok nélkülözéssel sújtja a szegény embert. Így aztán kiegészítve a nélkülözésnek könnyen vetemedik a bűnre. Tárnokon Wimpfen Simon gróf érdekében nagy mennyiségű fát lopnak eddig ismeretlen tettesek. Kivágtak 35—40 db fát s azt éjnek idején elhordták. A csendőrök nyomozást indítottak.

— **Megrongált táviróvezeték.** Acsut és Vértessoglár között levő táviróvezeték erősen megrongált, úgy, hogy egy darabig lehetetlen volt a postaállomások között a táviró közlekedés. A vezetéken levő kagylók le voltak törölve, a drót elvágva. A tettesek megkerítésére nyomozást indított a csendőrség.

— **Ha a cseléd a boltos.** Hahn Jenő ceceli kereskedő üzleti ügyekbe Budapestre utazott a cselédjére biza hazajövetelétől. Ez a könnyelmű lépés aztán nagyobb bajokkal járt. A cseléd felpakolt a boltból mintegy 80 korona értékű holmit, ruhát, szalagot s egyéb csecebecsét s azzal meglopott. A csendőrök keresik.

— **Elszámolás.** A Székesfehérvári Jótékony Nőegylet által november hóban a szegény iskolás gyermekek felruházása költségeinek fedezésére rendezett gyűjtés 557 K-át eredményezett, mely összeghez a következők járultak kegyes adományokkal:

50 koronát: gróf Széchenyi Viktorné, gróf Széchenyi Viktor.

20 koronát: dr. Prohászka Ottokár, özv. Say Istvánné.

10 koronát: Dietrich Szilárdné, Karl Istvánné, özv. Karl Józsefné, dr. Klauz György, Lóskay Gáborné, Nagy Alfonsné, özv. gróf Papenheim Sándorné, Szögyény-Marich Julia, Szoborics Jenő, báró Wense Róza.

6 koronát: K. Horváth István, Wertheim Ármanné.

18 éves koronát: Deutsch Ignácné, öz. Károly János, dr. Kuthy Józsefné, Majer Károly, N. N., öz. Tóthényi Antalné.

19 éves koronát: Deutsch Aladárné, öz. Hahn Jakabné, dr. Sára Gyuláné, öz. Weisz Jakabné, Wiedlhuber Pálné.

20 éves koronát: öz. Braun Alajosné, Krizsán János, Kuti Márton, Tamás Vilmos.

Madár-koronát: Almásy Jánosné, dr. Bierbauer Viktorné, dr. Czapary László, öz. Czolner Vinczé, öz. Csapó Ferencné, Csáky Eleonóra, Dieballa Györgyné, Dieballa Mária, Dietrich Berta, Deutsch Antalné, Deutsch Gyuláné, öz. dr. Dubóvszky Károlyné, öz. Eisenbarth Ferencné, dr. Eisenbarth Károlyné, öz. dr. Fanta Adolfné, Flóty Karoliné, Fittler Béláné, Fláskár Józsefné, Gánóczy Flórisné, Gebhardt Bódogné, öz. Gebhardt Ignácné, öz. Göbel Jánosné, Grünfeld Pálné, öz. Hamvassy Tiharné, öz. Havranek Jánosné, Havranek Józsefné, Hellensteiner Imróné, Hettyei Ferencné, Hermán Edéné, Heinrich Aranka, dr. Huszár Adolfné, Hübnér Károlyné, Kaltenécker Mártonné, Kelemen Béláné, Kenessey Gyuláné, Kékesz Zsigmondné, Kégl Lukács Erzsébet, öz. Kis Ignácné, öz. Klein Józsefné, dr. Lauschmann Gyuláné, Lichtnecker Antalné, dr. Löwy Károlyné, dr. Löwy Márkné, öz. Löwinger Mórné, Lukács Lajosné, öz. Madarassy Istvánné, Molnár Béláné, Moenich Károlyné, N. N., Nagy Ignácné, öz. Nagy Istvánné, Nedeczky Alojzia, Pásztori Sándorné, Pásztori Sándorné Rénzes Imréné, öz. dr. Pichler Józsefné, öz. Preissach Lipótné, Próbald Károlyné, P. né, Veressy Aranka, dr. Rádai Lajosné, Reé Istvánné, dr. Révy Ferencné, öz. Reinitz Lipótné, Say Ferencné, Scherer Kamillné, öz. Schiffer Imréné, Schlamadinger Alajosné, dr. Schlamadinger Jenőné, dr. Schlésinger Illésné, Schlésinger Sándorné, öz. Schmidt Károlyné, Schwarzbach Flóra, dr. Szabály Józsefné, dr. Szabó Elemérné, Szűts Gedeonné, Teleházy Jánosné, Turján József, Ujházy Sándorné, öz. Valmar Ferencné, dr. Varga Zsigmondné, Veressy Józsefné, Vogel Alajosné.

1 koronát: öz. Aujezdsky Adolfné, dr. Balassa Imréné, Balassa Sándorné, Báró Jenőné, Bóder Béláné, Csöppentzky Emmike, öz. Eitz Jánosné, öz. Emhecht Józsefné, öz. Endersz Jánosné, Engel Sándorné, öz. Fleischer Lajosné, Gerő Jakabné, Giffing Edéné, Görög Kálmánné, Havranek Lajosné, Heckenast Kálmánné, dr. Herz Oszkárné, dr. Holly Gézáné, öz. Horváth Lászlóné, Kaldor Dávidné, Kálmán Lajosné, Kálmán Vinczné, Klein Lajosné, Kleiner Mária, Klöckner Józsefné, Körnös Boldizsárné, Kovács Károlyné, Köhler Józsefné, Körmendy Péterné, Körösy Gyuláné, dr. Kúvcsy Istvánné, Kunos Gyuláné, Lébél Erzsike, Lukács Miklósné, Mácskassy Róza, öz. Mattesz Ferencné, Melczor Jakabné, Mészáros Ferencné, Mészáros Sándorné, dr. Mészöly Józsefné, N. N., Nagy Béláné, Pápay Sándorné, öz. Pellet Gáborné, Pethő Miksáné, Pék Jánosné, Pfinn Istvánné, Pick Józsefné, Pick Rozsóné, Prager Filopóné, dr. Riffer Cézáné, Sági Gyuláné, Sárkány Ferencné, Sövegjártó Jánosné, Sch. A., Schrantz Jánosné, Schubert Emilné, Szakolczay Lajosné, öz. Szauder Józsefné, Szemere Ödönné, Szepessy Gézáné, Szűts Jenőné, Takátsy Györgyné, Takácsi Nagy Józsefné, Tóth Aladárné, Tóth Béláné, öz. Tóth Béláné, Tóth Gézáné, Vértés Józsefné, Vida Pálné, Vidyázy Imréné, öz. Vebér Károlyné, Wünsch Mária, öz. Zauer Károlyné.

Mindazoknak, kik a nemes cél előmozdításához akármely módon hozzájárulni kegyesek voltak, halás köszönetét fejezi ki a

Földtany Növegyel választmány.

Rövid hírek.

Az abai bicska. Az Abához tartozó Szűli pusztán Csavajda István dohánykertész és Gubicza Gergely 18 éves fiu ösztöndíjalkoztak. Csavajda nyakán ütötte a pelyhedző állu legénykét, mire az bicskát vett elő s Csavajdát veszélyesen megszurta.

Thal Deutsch Ignác sárbogárdi kereskedő udvarán nagy tűz volt. Kigyúlját a szalmakazal és teljesen leégett. A tűz egy 14 éves fiu okozta, aki vigyázatlanul cigarettázt a kazal mellett.

Kanyaró árvány lépett fel Vértésacsán és Kajászószentpéteren. Az iskolákat lezáratta az alispán.

Takaraktűzhely különlegességek, valódi dr. Meindinger kályhák, vas és rézbutorok, gyermekágyak és kocsik nagy választékban. Márkus Simon Fia láthatosnál Jókai-utca 16.

VIDA ELEK kárpitos és díszítő, Székesfehérvár, Mégyeház épülete. Teljes felöltség mellett csakis elsőrendű munkák.

Színház.

Kedd, dec. 7.

Liliom Francia színmű. Elsősorban a címével szeretnénk tisztában lenni. Miért nevezték el épen Liliommak? Miért nem tulipánnak, vagy szekfűnek, vagy ha épen a leányzó szerelmes nívoltát akarták jellemezni: rózsának? Vagy talán újra a bizart ellenére vágódottak a szerzők, hogy az általános emberi feltogással ellenkezőleg fehérnek mondják a feketét, lilomnak azt, a kit a közfelőgás épen nem szoktak annak tekinteni. Jó! Nem erőlködünk a cáfolással. A tartalom az, hogy Arnaut festő, (Déri) aki hazas ember, belszeret Christianeba. (Fekete Irén). Az első felvonásban lassú alig élő párbeszédéből éit tudjuk meg. A második felvonás alatt csöndesen, némán szunnyadozunk — a könnyelműek horkolnak is. Nem tudunk meg semmit a világon, hogy a színpadon mit miért beszél két-három ember, a kik nem mozognak, nem cselekednek, csak csöndesen, altatva andalítóan beszélgetnek. Másfél óra alatt jutunk el ilyen hangulatban a harmadik felvonáshoz. A darab egész ereje itt koncentrálódik. Gerard (Marosi) gyanakszik a hugara, Christianera s atyjával (Kovács) vallatára veszik. Egy ideig tagad, aztán minden bevall, hogy igenis szereti a festőt és szereti fogja, ha világ összes törvényei és szokásai ellene szólnak is. Nénje (Verő), az öregkasszony, előbb meglepődik, aztán maga is igazat ad neki, hogy a szívnek vannak jogai, a melyeket nem lehet összeptorni, ha az egész világ elléli is érette. Példára ő, a ki szípett ennek az áldozata. Az utolsó felvonásban a festő és Christiane Velenceben vannak már, a szerelmek hazájában, Christiane nénje utánuk megy és vágódva, könyezve meg áldja őket.

Nem mondjuk, hogy a szabadszerelmek jogait akarja a darab követelni, de nincs is messze tőle. Mindenesetre azokat az elveket, amelyeket minden szerelmes ember érthetőnek talál. Gyönyörűség is volt nézni, ahogyan a szerelmes borbélylegények tapsra ragadtatták magukat a harmadik felvonás végén. De ha a valósággal szemben nagyon is ártatlan, hogy ne mondjuk: könnyű probléma ez, amely nem is érdemes a cáfolásra. Hiszen ha mindez lehetséges volna akkor minden éhes ember joggal venné el a más asztaláról a legízesebb falatokat, mert üres a gyomra. És én is vallanám a jussomat a Rot-schild vagyónának legalább egy részéhez, mert hiszen aránylag bizonyára sokkal többet dolgozom nála. De amíg az emberék társaságban akarnak élni egymással, szabályokat is kell alkotniok önmaguk és egymás számára, amelyek alól lehetnek kivételek, de a szabály azért csak szabály marad.

A főszerep Dérre és Fekete Irénre nehezedett, a kik közül mindegyik valóban ügyesen játszott, különösen Fekete, a ki már kellemes megjelenésével is sympatiát keltett. Nagyon kedves jelenség volt Kiss Cecil a folytonos mozgékonyosságával és csicsérgésével. Marosi kezdi magát kínóni, ámbar azt hiszik, hogy ez a nagyobb szerep talán jobban illék volna Alapi tehetségéhez. Hogy Kovács és Verő megállják a helyüket, természetes, de szinte önkéntelenül jövünk arra a gondolatra, hogy miért folyomodik a direktor minden, csak valámire való szerepben Verőhöz, a kinek ez a sok munka minden bizonyosságok idejét is elveszi vagy mondjuk talán ki is aknázza — s a közönség előtt nagyon is meglepőttá teszi. Az ő nagy tehetségét elég volna talán ott igénybe semmi, ahol pótolhatlan.

Hiszen van a társulatnak annyi tagja, a kinek egyébkor csak félórát tartogatnak s a kineknek nincs módjukban megbizonyítani, hogy ambíciójuk és tehetségük hol alkothat számottevő látványt.

Édes teher. Enekés bohózat 3 felvonásban, írta Heltai Jenő. Szerdán este zajosabb érdeklődéssel Heltai Jenőnek a könnyű pesti irónak darabját adták. Maga a darab nem irodalmi sikerekre van alapítva, csak néhány ötletet, fonak helyzetet hoz össze az előből de annyi szellemmel s olyan elvezetéssel, hogy az ember szívesen áldozhat egy estét a megtekintésére.

Egy úr (Déri) válni készül a feleségétől, de hogy az asszony megfelelő férhez jusson, arra mindent elkövet. Egy másik úr (Bátori) azt tanácsolja neki, hogy vigye körutrá a feleségét s így szózza valakinek a nyakába. A köruton találkoznak egy bohém művészársággal (Bihari, Alapi, Marosi) s töménytelen kacagtató jelenetek a helyzetek komikumán keresztül ismét egymás szerelmére találunk a válni készülő s aztán igazán szent lesz a béke.

A darab előadása elég jó volt, mint amennyire egy olyan darabnak, amelyben a hatás az ötletek, a szellemes fordulatok épül, egyáltalában állhat. Itt természetesen a művészi alakításra nincs mód; de nem is szükséges. Igéri jök voltak Kovács, Bihari, Verő, Bátori stb.

Héti műsor:

Csütörtök Jack a senki.
Péntek Elvált asszony (Zóna).
Szombat Szentgalléni kaland.

Almaeladás.

Óriási készlet miatt szétküldök jó savanykás almákat, győri raktáromból 2000 drb. javarésze pirosposztság, ladával csak 20 korona, 1000 drb. 11 koronára. Legfinomabb asztali alma gyönyörű árú 100 kg. 36 korona, Posta csomagokat nem küldök szét, csakis a pénz előléges beküldése vagy utánvét mellett.

**Berger József,
Graz, Hofgasse 4.**

Gyötrelmesebb, kínosabb fájdalom a fogfájásnál alig van; ezer meg ezer ember szenved benne, pedig nem kénytelen vele, mert örökre megszabadul tőle az, aki Sztraka Menthol fogszappanját használja. Ara majolika szelencében 1 kor. melyhez a fogpisztló egy tudományos színvonalon álló értékes van mellékelve. Gyógytárakban, drogeriákban stb. kapható egykoronáért. 3 drbt. 3 korért bérmentve küld. Sztraka gyógyszerész. Mohol.

Kapható: **Steiner Béla** drogueriában, Kossuth-utca és **Borbély Béla** fodrász-üzletében, Sas-utca.

Okszerű lóvasalást és a hibás paták kezelését eszközlöm, melyet állami tanfolyamon nyert oklevéllel igazolok.

A mélyen tisztelt közönség szíves partfogását kérve,

vagyok tisztelttel:

Mohos Béla

— okl. patkáló Kovács és társaság —
Székesfehérvár, Jozsef-u. 12. sz.
Ugyanott egy fiu tanulóknak felvételik.